

UCHWAŁA NR 6546/23
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Z DNIA 1 LUTEGO 2023 ROKU

W SPRAWIE:

Zatwierdzenia zaktualizowanej Strategii Inwestycyjnej Funduszu Pożyczkowego Ośrodka Promowania Przedsiębiorczości w Sandomierzu na lata 2017-2026 dotyczącej dalszego wykorzystania środków dofinansowania Projektu pod nazwą: „Dokapitalizowanie Funduszu Pożyczkowego Ośrodka Promowania Przedsiębiorczości w Sandomierzu”, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Działania 1.3, Osi priorytetowej 1.

NA PODSTAWIE:

art. 41 ust. 2 pkt 4 Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 2094),

art. 28 Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 818 z późn. zm.),

art. 38 ust. 1 lit. b) i ust. 4 lit. b) pkt III Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.Urz.UE.L.2013.347.320 z 20.12.2013 r., z późn. zm.)

uchwala się co następuje:

§ 1

Zatwierdza się zaktualizowaną Strategię Inwestycyjną Funduszu Pożyczkowego Ośrodka Promowania Przedsiębiorczości w Sandomierzu na lata 2017-2026 dotyczącą dalszego wykorzystania środków z Projektu pod nazwą: „Dokapitalizowanie Funduszu Pożyczkowego Ośrodka Promowania Przedsiębiorczości w Sandomierzu”, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Działania 1.3 „Tworzenie i rozbudowa funduszy pożyczkowych i gwarancyjnych”, Osi priorytetowej 1 Rozwój

przedsiębiorczości Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej Uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO**

ANDRZEJ BĘTKOWSKI
(dokument podpisano elektronicznie)

Karlsruhe do umowy nr 6546/23
2 dnio 01.02. 2023
Zagadu Województwa Świętokrzyskiego

Ośrodek Promowania
Przedsiębiorczości
Sandomierz

pl. Ks. J. Poniatowskiego 2, 27-600 Sandomierz
tel. 15 833 34 00, fax. 15 833 34 60
fundacja@opiwpr.org.pl, www.opiwpr.org.pl

Strategia inwestycyjna Funduszu Pożyczkowego Ośrodka Promowania Przedsiębiorczości w Sandomierzu na lata 2017-2026

Sandomierz, 02 styczeń 2023

Spis treści

1. WPROWADZENIE.....	3
2. DIAGNOZA OTOCZENIA SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO	4
2.1 Środowisko naturalne rolnictwo.....	5
2.2 Sytuacja demograficzna i społeczna	7
2.3 Pozycja konkurencyjna województwa świętokrzyskiego	8
2.4 Gospodarka	9
2.5 Przedsiębiorczość	11
2.6 Rynek pracy	12
2.7 Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	14
2.8 Organizacje pozarządowe	15
2.9 Zasoby kulturowe.....	15
2.10 Edukacja.....	16
2.11 Województwo świętokrzyskie w ramach makroregionu Polski Wschodniej.....	17
3. PROFIL DZIAŁANIA OŚRODKA PROMOWANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	18
4. WIZJA I MISJA, CELE STRATEGICZNE	21
4.1 Cele strategiczne	22
5. ZARZĄDZANIE FUNDUSZEM POŻYCZKOWYM	23
5.1 Zasady udzielania pożyczek.....	24
5.2 Procedura ubiegania się o pożyczkę	25
5.3 Zabezpieczenie spłaty pożyczki	27
5.4 Wypowiedzenie umowy pożyczki i windykacja	28
5.5 Zarządzanie kapitałem	29

1. WPROWADZENIE

Podstawą opracowania Strategii Inwestycyjnej Funduszu Pożyczkowego Ośrodka Promowania Przedsiębiorczości w Sandomierzu jest określenie szczegółowego opisu zarządzania kapitałem powierzonym przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego na wspieranie przedsiębiorczości poprzez udzielanie pożyczek dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw działających na terenie województwa w latach 2017-2026.

Zespół opracowujący:

Strategia inwestycyjna Funduszu Pożyczkowego Ośrodka Promowania Przedsiębiorczości na lata 2017-2026 została opracowana przez zespół pracowników Ośrodka w oparciu o Strategię Rozwoju Ośrodka Promowania Przedsiębiorczości w Sandomierzu.

2. DIAGNOZA OTOCZENIA SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO

Ośrodek zajmuje się wspieraniem rozwoju przedsiębiorczości i inicjatyw lokalnych na terenie południowo-wschodniej Polski. Podejmowane działania koncentruje przede wszystkim na terenie województwa świętokrzyskiego.

Województwo świętokrzyskie, usytuowane w środkowo-południowej części Polski, jest drugim, najmniejszym pod względem powierzchni województwem w kraju – posiadającym 11711 km², co stanowi 3,7% udziału w powierzchni całego kraju. Województwo składa się z dwóch subregionów: podregionu kieleckiego i podregionu sandomiersko – jędrzejowskiego. W skład województwa wchodzi 13 powiatów, jedno miasto na prawach powiatu (stolica województwa- Kielce).

1 stycznia 2015 status miasta nadano miejscowości Stopnica w powiecie buskim, 1 stycznia 2017 miejscowości Morawica w powiecie kieleckim, a 1 stycznia 2018 prawa miejskie otrzymały: Łągów w powiecie kieleckim, Radoszyce w powiecie koneckim i Wiślica w powiecie buskim. W 2019 status miasta odzyskały następujące miejscowości: Nowa Słupia (powiat kielecki), Pierzchnica (powiat kielecki), Szydłów (powiat staszowski), Nowy Korczyn (powiat buski), Oleśnica (powiat staszowski), Opatowiec (powiat kazimierski) i Pacanów (powiat buski). Z kolei w 2020 roku status miasta odzyskał Klimontów z powiatu sandomierskiego. W 2021 roku status miasta otrzymał Wodzisław w powiecie jędrzejowskim. W 2022 prawa miejskie odzyskały Iwaniska (powiat opatowski)

Świętokrzyskie sąsiadują z 6 województwami, w tym z czterema: mazowieckim, małopolskim i śląskim, a także łódzkim, w którym ulokowane są metropolie o międzynarodowym i ponadregionalnym znaczeniu-Warszawa, Kraków, Katowice i Łódź. Odległość od Kielc do tych, największych w kraju centrów rozwoju gospodarczego wynosi 120-180 kilometrów. Taka lokalizacja regionu stanowi ważną szansę rozwojową, ale także generuje zagrożenia dla rozwoju województwa świętokrzyskiego, związane z silnym oddziaływaniem wymienionych powyżej czterech sąsiednich województw.

Województwo świętokrzyskie, charakteryzuje jeden z najniższych współczynników urbanizacji w kraju. Procent ludności zamieszkałej w miastach wynosi 45,4% podczas gdy w Polsce osiąga 60,3% (2020). Województwo posiada tylko jedno miasto, w którym zamieszkuje ponad 193 415 (2020 r.)-Mieszkańców (Kielce). Dominują małe miasta liczące do 5 tys. Mieszkańców, a przeciętna liczba mieszkańców miast jest o około ¼ niższa niż średnio w kraju¹.

Świętokrzyskie leży pomiędzy dwoma korytarzami transportowymi relacji wschód - zachód o znaczeniu międzynarodowym (drogi międzynarodowe A2 i A4) oraz na wschód od korytarza relacji północ-południe (droga międzynarodowa A1). Mimo dogodnej lokalizacji, pośród największych polskich centrów aktywności gospodarczej oraz blisko głównych korytarzy transportowych, region świętokrzyski charakteryzuje się stosunkowo słabym stopniem dostępu i skomunikowania z najważniejszymi zewnętrznymi pasmami transportowymi.

¹ Raport o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku

2.1 Środowisko naturalne rolnictwo

Świętokrzyskie to obszar o wysokiej jakości środowiska przyrodniczego, 64,5% powierzchni jest objęte różnymi formami ochrony przyrody, co stawia region świętokrzyski pod tym względem na pierwszym miejscu w skali kraju. Na terenie regionu świętokrzyskiego znajdują się obszary objęte Europejską Siecią Ekologiczną NATURA 2000 tj. ok. 182 182,9 ha powierzchni województwa (obszary specjalnej ochrony ptaków i 38 obszarów ochrony siedlisk). Województwo cieszy się też niskim poziomem degradacji przyrodniczej.

Pod względem jakości gleb województwa świętokrzyskiego znajduje się powyżej średniej krajowej, przy czym, w południowo-wschodniej części województwa występują gleby bardzo dobrej jakości, o klasie bonitacyjnej I-III a w części północno-zachodniej gleby słabej jakości. Świętokrzyskie posiada duże zasoby ziemi rolniczej, jednak struktura obszarowa gospodarstw jest bardzo niekorzystna.

W ogólnej powierzchni województwa świętokrzyskiego wynoszącej 1171,1 tys. ha, w posiadaniu gospodarstw rolnych w 2019 r. znajdowało się 543,6 tys. ha, tj. 46,4% powierzchni województwa. Powierzchnia ogólna gospodarstw rolnych w porównaniu z danymi z 2018 r. była większa o 3,5 tys. ha, tj. o 0,7%. Z ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w użytkowaniu gospodarstw indywidualnych znajdowało się 538,9 tys. ha, tj. 99,1% powierzchni gruntów ogółem.

Użytki rolne zajmowały 467,0 tys. ha (39,9% powierzchni województwa) i w porównaniu z 2018 r. zmniejszyły się o 3,7 tys. ha (o 0,8%). Gospodarstwa indywidualne użytkowały 462,9 tys. ha użytków rolnych, tj. 99,1% powierzchni użytków rolnych województwa. W stosunku do roku 2018 areał użytków rolnych gospodarstw indywidualnych zmniejszył się o 3,3 tys. ha, czyli o 0,7%. W 2019 r. powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze zajmowała 461,8 tys. ha i jej udział w ogólnej powierzchni użytków rolnych wyniósł 98,9%. W porównaniu z rokiem 2018 odsetek ten był większy o 0,3 p.proc. Zmniejszył się tym samym udział powierzchni użytków rolnych pozostałych (czyli użytków rolnych nie użytkowanych i nie utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej) w ogólnej powierzchni użytków rolnych z 1,4% w 2018 r. do 1,1% w 2019 r.

Powierzchnia trwałych użytków zielonych wyniosła 99,6 tys. ha i stanowiła 21,6% użytków rolnych w dobrej kulturze i 21,3% użytków rolnych ogółem. W ogólnej powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze 1,8 tys. ha (0,4%) zajmowały ogrody przydomowe. W województwie świętokrzyskim w 2019 r. liczba gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne wyniosła 83,4 tys. i w porównaniu z 2018 r. zmniejszyła się o 0,5 tys., tj. o 0,6%. Gospodarstw rolnych powyżej 1 ha użytków rolnych było 82,8 tys. (99,3% gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne). Gospodarstw indywidualnych powyżej 1 ha użytków rolnych było 82,7 tys. (również 99,3%), tj. o 0,7% więcej niż w 2018 r. W strukturze gospodarstw rolnych dominują gospodarstwa o powierzchni użytków rolnych 2-5 ha – 43,7%. Ich udział w powierzchni użytków rolnych województwa wyniósł 31,7%. Mniej liczną grupę stanowiły gospodarstwa o powierzchni 1-2 ha użytków rolnych (analogicznie 22,7% i 6,0%). Gospodarstwa o powierzchni 5-10 ha użytków rolnych stanowiły 22,0% i gospodarowały na 26,8% użytków rolnych. Udział gospodarstw największych (powyżej 15 ha użytków rolnych) stanowił 5,4% wszystkich gospodarstw, a ich udział w powierzchni użytków rolnych wyniósł

29,5%. Przeciętna powierzchnia użytków rolnych gospodarstwa rolnego w 2019 r. wyniosła 5,60 ha i w porównaniu z 2018 r. zmniejszyła się o 0,01 ha.

W 2019 r. w województwie świętokrzyskim pod zasiewy przeznaczono 315,7 tys. ha, tj. 97,1 ogólnej powierzchni gruntów ornych. W porównaniu z rokiem 2018 powierzchnia zasiewów zwiększyła się o 3,9 tys. ha (o 1,3%). Dominujące w rolnictwie gospodarstwa indywidualne obejmowały 99,2% ogólnej powierzchni zasiewów województwa. W strukturze zasiewów zboża ogółem (zboża podstawowe, owies z jęczmieniem i inne zbożowe mieszanki, kukurydza na ziarno, gryka, proso i inne zbożowe) zajmowały 241,3 tys. ha, tj. 76,4% zasiewów ogółem. W porównaniu z 2018 r. powierzchnia zbóż zwiększyła się o 10,2 tys. ha (o 4,4%). W strukturze zasiewów zbóż ogółem, podobnie jak w roku poprzednim zdecydowanie przeważały zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi – 95,6%, kukurydza na ziarno stanowiła 1,8%, a gryka, proso i pozostałe zbożowe – 2,6%.

Powierzchnia uprawy pszenicy ogółem wyniosła 85,0 tys. ha i była większa o 8,2 tys. ha, tj. o 10,6% niż w 2018 r. Przeważającą część uprawy zajmowała pszenica ozima (81,7%), natomiast pozostałą część – jara (18,3%). Powierzchnia zasiewów żyta wyniosła 13,4 tys. ha i była mniejsza niż przed rokiem o 0,4 tys. ha (o 2,7%). Powierzchnia uprawy jęczmienia ogółem zajmowała 44,5 tys. ha i w porównaniu z powierzchnią zasiewów w 2018 r. zmniejszyła się o 0,8 tys. ha (o 1,8%). W strukturze zasiewów jęczmienia 86,9% stanowił jęczmień jary, a ozimy 13,1%. Owies uprawiano na powierzchni 12,5 tys. ha o 0,9 tys. ha (o 6,6%) mniej niż w roku poprzednim. Powierzchnia uprawy pszenżyta ogółem wyniosła 50,5 tys. ha i w odniesieniu do 2018 r. była większa o 2,8 tys. ha (o 5,9%). Uprawa pszenżyta ozimego zajmowała 91,0%, a jarego – 9,0% ogólnej powierzchni uprawy pszenżyta. Powierzchnia uprawy mieszanek zbożowych ogółem wyniosła 24,7 tys. ha i była większa od powierzchni w 2018 r. o 2,0 tys. ha, (o 8,8%). W zasiewach mieszanek zbożowych 86,9% stanowiły mieszanki jare, a 13,1% - ozime. Powierzchnia uprawy kukurydzy na ziarno wyniosła 4,4 tys. ha i w porównaniu z 2018 r. zmniejszyła się o 0,8 tys. ha, tj. o 14,7%.

Powierzchnia uprawy ziemniaków (bez powierzchni w ogrodach przydomowych) wyniosła 12,9 tys. ha i stanowiła 4,1% ogólnej powierzchni zasiewów w województwie. W porównaniu z 2018 r. areal uprawy ziemniaków zmniejszył się o 0,8 tys. ha, tj. o 5,6%. Rośliny przemysłowe uprawiano na 16,2 tys. ha, tj. na 5,1% powierzchni zasiewów województwa. W porównaniu z zasiewami w 2018 r. areal roślin przemysłowych był mniejszy o 2,0 tys. ha (o 11,0%). Wśród upraw roślin przemysłowych przeważała uprawa rzepaku i rzepiku oraz buraka cukrowego. Powierzchnia zasiewów rzepaku i rzepiku wyniosła 10,7 tys. ha i zmniejszyła się o 1,4 tys. ha, tj. o 11,5% w porównaniu z rokiem 2018. Powierzchnia uprawy buraków cukrowych wyniosła 3,1 tys. ha i była mniejsza o 1,1 tys. ha (o 25,5%) od powierzchni w 2018 r. Pod uprawę roślin pastewnych (łącznie z kukurydzą na zielonkę) przeznaczono 15,8 tys. ha, czyli o 3,8 tys. ha (o 19,3%) mniej niż w roku 2018. Zajmowały one 5,0% ogólnej powierzchni zasianej – co oznacza spadek o 1,3 p.proc. w stosunku do 2018 r. Kukurydzę na zielonkę uprawiano na powierzchni 7,2 tys. ha, o 8,6% mniej niż w 2018 r.

W 2019 r. powierzchnia uprawy warzyw gruntowych wyniosła 12,5 tys. ha i zwiększyła się o 0,1 tys. ha, tj. o 0,4% w porównaniu z 2018 r. Zanotowano wzrost powierzchni uprawy cebuli gruntowej oraz ogórków gruntowych.

W 2019 r. plony większości gatunków warzyw gruntowych (oprócz warzyw pozostałych) były niższe od uzyskanych w roku poprzednim. Łączne zbiory warzyw gruntowych w 2019 r. w

wysokości 263,9 tys. t były o 23,2 tys. t (o 8,1%) niższe od zbiorów uzyskanych w roku wcześniejszym. Spadek produkcji był przeważnie wynikiem niższego plonowania warzyw.

Produkcja owoców z drzew i krzewów owocowych oraz plantacji jagodowych znajdujących się w sadach w 2019 r. wyniosła 525,1 tys. t i była niższa o 191,8 tys. t (o 26,8%) od wielkości produkcji uzyskanej rok wcześniej.

Powierzchnia uprawy drzew owocowych w 2019 r. wyniosła 33,6 tys. ha i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się, tj. o 4,2%. Odnotowano zwiększenie powierzchni uprawy dla prawie wszystkich drzew owocowych oprócz grusz. Zbiory owoców z drzew w 2019 r. ogółem wyniosły 500,7 tys. t, tj. o 27,2% mniej niż w roku poprzednim. O spadku produkcji owoców z drzew zadecydowały niższe zbiory wszystkich ich gatunków.

Powierzchnia uprawy krzewów owocowych i plantacji jagodowych w 2019 r. wyniosła 8,9 tys. ha i zwiększyła się w porównaniu z poprzednim rokiem o 1,9%. W badanym okresie odnotowano większą powierzchnię uprawy dla większości analizowanych krzewów owocowych i plantacji jagodowych (za wyjątkiem porzeczek i agrestu)².

W regionie świętokrzyskim występują również wysokiej wartości złoża wód leczniczych : Busko, Busk-Północ, Solec-Zdrój, Las Winiarski, Wetłnin, Dobrowoda- eksploatowane dla uzdrowisk Busko-Zdrój. Obecność wód mineralnych i uzdrowisk stanowi szansę dla rozwoju turystyki uzdrowiskowej oraz usług spa- wellness w regionie. Rozwój tego segmentu turystyki wymaga jednak poważnej modernizacji i dostosowań w zakresie infrastruktury turystycznej. Z uwagi na zmieniające się trendy w turystyce oraz zjawisko starzenia się europejskich społeczeństw, tego typu usługi cieszą się w ostatnich latach wzrastającym zainteresowaniem turystów europejskich.

2.2 Sytuacja demograficzna i społeczna

Sytuacja demograficzna świętokrzyskiego, jest jedną z najbardziej niekorzystnych w krajów. W regionie zachodzą silne procesy starzenia się społeczeństwa oraz związanych z tym zwiększający się odsetek osób w wieku nieprodukcyjnym (w większości poprodukcyjnym) od wielu lat województwo charakteryzuje się najstarszą przeciętnie populacją w kraju.

W 2020 r. województwo świętokrzyskie zamieszkiwało 1 212 564 mieszkańców, z czego 51,3% stanowią kobiety, a 48,7% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców zmalała o 6,4%. Średni wiek mieszkańców wynosi 43,6 lat i jest nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Ludność regionu jest skoncentrowana w otoczeniu miasta Kielce, pozostałe obszary województwa z uwagi na rolniczy bądź wielofunkcyjny charakter cechuje niska gęstość zaludnienia. Najistotniejszym problemem jest intensywnie postępujące zjawisko starzenia się społeczeństwa. Ubytek ludności, związany nie tylko z ujemnym przyrostem naturalnym, który w roku 2020 zmalał o 732 urodzenia w stosunku do roku poprzedniego, lecz również z dużą skalą wyjazdów mieszkańców na stałe (główny kierunek wyjazdowy to ościennie regiony), powoduje niekorzystne zmiany w strukturze ludności wg wieku.

² Urząd Statystyczny w Kielcach – Rolnictwo w województwie świętokrzyskim w latach 2019-2020

W regionie pogłębiała się niekorzystna sytuacja demograficzna, a negatywne zjawiska społeczne nie zostały „wyhamowane”. Najniższy poziom dzietności w kraju, ubytek naturalny, czy ujemne saldo migracji wewnętrznych to tylko kilka ze wskaźników, które obrazują kontynuację niekorzystnych trendów depopulacyjnych. Niestety także prognozy liczby ludności GUS nie są korzystne dla Świętokrzyskiego, a w województwie w latach 2025-2050 prawdopodobnie nastąpi jeden z największych ubytków ludności.

GUS przewiduje, że w 2050 roku liczba ludności w kraju wyniesie 33,95 mln osób, a województwami o największym procentowym ubytku ludności w latach 2025-2050 będą, oprócz Świętokrzyskiego, także województwa opolskie i lubelskie.

2.3 Pozycja konkurencyjna województwa świętokrzyskiego

Epidemia koronawirusa nie sprzyjała rozwijaniu przedsiębiorczości. Ostatnie 2 lata to znaczące osłabienie gospodarki. Dodatkowo wybuch w lutym 2022 roku wojny w Ukrainie, a co za tym idzie istotne negatywne skutki dla polskiej gospodarki spowodowały duże trudności przy realizacji planowanych inwestycji. Wielu przedsiębiorców przyjęło strategię przetrwania trudnych czasów, jednocześnie ograniczając realizację planowanych inwestycji. Stąd, drastyczny spadek zainteresowania pozyskiwania kapitału zewnętrznego.

W coraz większym stopniu skutki wysokiej inflacji przekładają się na zachowania przedsiębiorców, którzy stają się coraz mniej skłonni do realizacji planowanych inwestycji.

Wzrost kosztów prowadzenia działalności gospodarczej wraz ze słabnącym popytem krajowym i zagranicznym nie tylko dotkliwie uszczuplił zyski przedsiębiorstw, lecz również w wielu przypadkach zagroził dalszemu funkcjonowaniu na rynku. Stąd już od maja br. obserwujemy słabnącą dynamikę zaciągania pożyczek, których oprocentowanie w roku 2022 rosło z miesiąca na miesiąc.

Kraje odpowiadające za jedną trzecią globalnej produkcji znajdują się w tym lub w przyszłym roku w recesji. Cała globalna gospodarka utrzyma się na ścieżce wzrostu, ale będzie on niemrawy. Trudno też dostrzec czynniki, które mogłyby te perspektywy poprawić. Większe jest prawdopodobieństwo, że rzeczywistość okaże się nawet gorsza niż aktualne prognozy.

Tak najbliższą przyszłość w światowej gospodarce ocenia Międzynarodowy Fundusz Walutowy. W opublikowanym flagowym raporcie "World Economic Outlook" waszyngtońska instytucja przewiduje, że globalny PKB zwiększy się w przyszłym roku o 2,7 proc., po 3,2 proc. w br. Prognoza na br. od lipca się nie zmieniła, ale ta na 2023 r. została obniżona o 0,2 pkt proc. Była to już jej czwarta taka rewizja z rzędu. W styczniu br., przed atakiem Rosji na Ukrainę, MFW spodziewał się wzrostu globalnego PKB w 2023 r. o 3,8 proc.

Światowa gospodarka nadal mierzy się z poważnymi wyzwaniami, wynikającymi z rosyjskiej inwazji na Ukrainę, kryzysu kosztów życia, wywołanego przez trwałą i zataczającą coraz szersze kręgi presję inflacyjną, oraz spowolnienia w Chinach. Tegoroczne szoki otworzyły na nowo ekonomiczne rany, które po pandemii tylko częściowo się zabiłiły. Krótko mówiąc, najgorsze dopiero nadejdzie, a dla wielu ludzi 2023 r. będzie odczuwalny jako recesja.

Ekonomiści z MFW szacują, że istnieje około 25-proc. ryzyko, że wzrost światowego PKB znajdzie się w 2023 r. poniżej 2 proc. Od 1970 r. zdarzyło się to tylko pięć razy. Co więcej, w ocenie waszyngtońskiej instytucji spore – rzędu 10-15 proc. – jest także ryzyko, że wzrost będzie wolniejszy niż 1 proc. To, który scenariusz ostatecznie się zmaterializuje, będzie zależało m.in. od tego, jak rozwijał będzie się konflikt w Ukrainie, co będzie miało kluczowe znaczenie dla sytuacji na rynku surowców energetycznych, a także od tego, jakie nastroje będą panowały na rynkach finansowych. MFW zwraca w tym kontekście uwagę na ryzyko dalszej aprecjacji dolara w razie ucieczki inwestorów ku bezpiecznym aktywom. To podwyższałoby inflację w wielu innych częściach globu, a dla wielu państw – tych, w których duże jest dolarowe zadłużenie – stanowiłoby ekwiwalent znaczącego zacieśnienia warunków finansowania. „Póki co, aprecjacja dolara wydaje się być przede wszystkim napędzana siłami fundamentalnymi, takimi jak zacieśnianie polityki pieniężnej w USA i kryzys energetyczny” – oceniają ekonomiści z MFW, wskazując, że w warunkach nasilających się zawirowań na rynkach finansowych te fundamentalne siły zostaną wzmocnione przez czynniki psychologiczne.

Do nadmiernego schłodzenia gospodarki przez banki centralne dojść może wtedy, gdy polityka pieniężna nie będzie skoordynowana z fiskalną, tzn. gdy ta druga będzie systematycznie rozluźniana, aby złagodzić konsekwencje wzrostu cen energii dla gospodarstw domowych i firm. W takich okolicznościach banki centralne mogą być zmuszone do zbyt dużych podwyżek stóp procentowych. MFW zaleca więc rządowi, aby wszelkie programy wsparcia były adresowane tylko do tych osób i firm, w które kryzys energetyczny uderza najmocniej, oraz żeby były tymczasowe. Aby uporać się z kryzysem energetycznym, państwa Europy muszą ograniczyć zużycie energii i gazu, a tego nie da się zrobić, gdy rządy zablokują sygnały cenowe skłaniające gospodarstwa domowe i firmy do oszczędności.

Z prognoz MFW wynika, że w przyszłym roku inflacja w Polsce będzie najwyższa w Europie, a w granicy odchyień od celu NBP znajdzie się dopiero w 2025 r. Z drugiej strony analitycy przewidują, że w kolejnych latach bezrobocie nad Wisłą utrzyma się na poziomie bliskim 3 proc., co nadal będzie plasowało nasz kraj na unijnym podium.

2.4 Gospodarka

Województwo świętokrzyskie ma charakter przemysłowo-rolniczy. Bardzo wyraźny jest podział na przemysłową północ regionu oraz rolnicze południe i wschód. W rejonie Sandomierza i Opatowa ukształtował się znaczący ośrodek ogrodniczy i sadowniczy. Wysoko wydajne rolnictwo rozwija się również w rejonie Kazimierzy Wielkiej, Pińczowa i Jędrzejowa. Większość ośrodków miejskich, skupiających dużą liczbę miejsc pracy w przemyśle koncentruje się na obszarze dawnego Staropolskiego Okręgu Przemysłowego. Okręg rozpoczął swój rozwój w piętnastym wieku. Rozwijało się tu górnictwo i hutnictwo ołowiu, srebra i miedzi. Aż do dziewiętnastego wieku okręg był głównym w kraju ośrodkiem produkcji żelaza. Do najważniejszych ośrodków przemysłowych, a zarazem miejskich, należą: Kielce, Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Skarżysko-Kamienna i Sandomierz, Staszów i Końskie. Kielce pełnią rolę administracyjnego, kulturalnego i gospodarczego centrum regionu.

Gospodarka regionu świętokrzyskiego bazuje przede wszystkim na przemyśle materiałów budowlanych, w tym wydobywczym. Istotną rolę odgrywa również przemysł metalurgiczny, maszynowy, precyzyjny i spożywczy. Rozwój wielu dziedzin gospodarczych w województwie wspierany jest przez Specjalną Strefę Ekonomiczną "Starachowice" SA, pełniącą ważną rolę w aktywizacji potencjału technicznego województwa świętokrzyskiego. Region z czystym środowiskiem naturalnym posiada cenne walory krajoznawcze, co stawia go w grupie województw atrakcyjnych pod względem turystycznym. W ostatnich latach powstało wiele gospodarstw agroturystycznych, bardzo często oferujących również zdrową żywność wytwarzaną w prowadzonych równocześnie gospodarstwach ekologicznych. Ważnym ośrodkiem sanatoryjnym jest rejon Buska-Zdroju i Solca-Zdroju. Spośród kilkunastu szkół wyższych w województwie wyróżnić można m.in.: Politechnikę Świętokrzyską i Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach. Ośrodkami szkolnictwa wyższego w województwie są również Sandomierz, Ostrowiec i Pińczów. Duże znaczenie dla rozwoju gospodarki województwa odgrywają imprezy targowe, organizowane przez Targi Kielce Sp. z o.o. Kielce znalazły się na drugim miejscu po Poznaniu w rankingu polskich miast targowych. Najwięcej podmiotów prowadzi działalność na obszarze Kielc, a główne ośrodki przemysłu w województwie to przemysł: metalowy i maszynowy, materiałów budowlanych, ceramiczny, hutniczy i energetyczny.

Przemysł województwa ukształtowany został w ścisłym powiązaniu z istniejącymi tu zasobami surowców skalnych, chemicznych i energetycznych oraz z wielowiekowymi tradycjami związanymi z wytwarzaniem i obróbką metali. Duże zasoby różnorodnych kopalin stanowią dobre zaplecze do rozwoju produkcji materiałów budowlanych. W rejonie Kielc oraz południowo-zachodniej części województwa występuje duża koncentracja przemysłu wydobywczego kopalin i przeróbki surowców skalnych, w tym wapieni dla przemysłu cementowego i wapienniczego. Na południowym obszarze województwa występują cegielnie, tam też ma miejsce największa w kraju produkcja wyrobów gipsowych. Kluczowy dla województwa jest także przemysł metalurgiczny, maszynowy, odlewniczy i precyzyjny. W województwie produkuje się również stal i wyroby hutnicze. Istotną rolę odgrywa przemysł spożywczy. Najprężniej rozwijające się branże to: mięsna, mleczarska, młynarska i owocowo-warzywna.

Do największych przedsiębiorstw regionu należą:

- Grupa Kolporter Kielce SA
- Celsa Huta Ostrowiec Sp. z o.o.
- Cersanit S.A. GK Kielce
- Pilkington S.A. Sandomierz
- Grupa Polskie Składy Budowlane SA. Busko-Zdrój
- Elektrownia Połaniec SA Grupa Electrabel Polska
- Lafarge Cement SA Cementownia Małogoszcz
- NSK Bearings Polska SA Kielce
- Echo Investment SA Kielce
- VIVE Group

2.5 Przedsiębiorczość

Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się niekorzystną strukturą przedsiębiorstw oraz przewagą przedsiębiorstw sektora usług nad przedsiębiorstwami produkcyjnymi. Istnieje znaczne rozdrobnienie sektora przedsiębiorstw o zdecydowanej przewadze małych i mikroprzedsiębiorstw nad średnimi i dużymi firmami. Występuje także dysproporcja w rozmieszczeniu funkcjonujących podmiotów gospodarczych, skupionych w głównej mierze wokół Kielc oraz na obszarach największych powiatów regionu. Obszar północny to część województwa, w której wyraźnie lepiej rozwinięta jest przedsiębiorczość, działalność koncentruje się w obszarze budownictwa i przemysłu wydobywczego i przetwórczego, opartego o zasoby surowców skalnych. Południowa i wschodnia część świętokrzyskiego to obszar, w którym koncentruje się działalność rolnicza i leśna, funkcjonują tu także gałęzie przemysłu ukształtowane w głównej mierze podczas tworzenia Centralnego Okręgu Przemysłowego. Niewystarczający jest poziom nakładów inwestycyjnych pośród świętokrzyskiego sektora MŚP i niezadawalający poziom zdołanych nowych dla przedsiębiorstw i rynku modeli biznesowych. Niska jest także wartość eksportu świętokrzyskich przedsiębiorców.

W świętokrzyskim w roku 2021 w rejestrze REGON zarejestrowane były 124 033 podmioty gospodarki narodowej, z czego 95 119 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 9 738 nowych podmiotów, a 5 360 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2021 najwięcej (10 677) podmiotów zarejestrowano w roku 2018, a najmniej (8 526) w roku 2020. W tym samym okresie najwięcej (11 309) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 roku, najmniej (4 625) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w świętokrzyskim najwięcej (7 768) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (119 437) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 1,4% (1 710) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 25,8% (32 004) podmiotów, a 72,8% (90 319) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w świętokrzyskim najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (28,0%) oraz Budownictwo (18,5%). Wyniki przeprowadzonego przez GUS badania, w kwietniu 2021 r. dotyczącego wpływu pandemii wirusa SARS-CoV-2 na koniunkturę wskazują na zróżnicowaną sytuację w poszczególnych sektorach gospodarki. Większość podmiotów gospodarczych biorących udział w badaniu wskazywała na nieznaczne negatywne skutki pandemii i jej konsekwencje dla firm. Na poważne lub zagrażające stabilności firmy negatywne skutki pandemii wskazywały głównie firmy prowadzące działalność handlową związaną z branżą tekstylną, odzieżową i obuwniczą (97% wskazań, wzrost w porównaniu z poprzednim miesiącem o 13,3 p.proc.) oraz z sekcji zakwaterowanie i gastronomia (89,0% wskazań, spadek w porównaniu z poprzednim miesiącem o 7,7 p.proc.). Największy procent przedsiębiorstw w poszczególnych sektorach gospodarki wskazał na możliwość przetrwania powyżej 6 miesięcy w przypadku utrzymania się aktualnych ograniczeń powziętych w celu zwalczania koronawirusa. W porównaniu z marcem 2021 r. największy wzrost odsetka podmiotów deklarujących

przetrwanie powyżej 6 miesięcy wystąpił wśród jednostek zajmujących się handlem hurtowym o liczbie pracujących 250 i więcej osób (wzrost o 16,0 p.proc.)

Analizując zapotrzebowanie w tych bardzo trudnych i dynamicznie zmieniających się czasach na kapitał wśród świętokrzyskich przedsiębiorców i osób zamierzających uruchomić działalność gospodarczą Ośrodek zakłada dostosowanie oferty funduszu w większości do firm mikro i małych, ze względu na brak dostępu do „taniego” kapitału oferowanego przez banki dla firm młodych i rozwijających się. Firmy nowo uruchamiane również mają utrudniony dostęp do dotacji inwestycyjnych ze względu na brak historii działalności. Klienci oczekują dostępu do kapitału inwestycyjnego oraz na cele obrotowe oferowanego na korzystnych warunkach, tj. bez oprocentowania i zabezpieczonego w sposób bardziej przystępny aniżeli w bankach. Największym utrudnieniem w pozyskaniu kapitału dla firm nowopowstałych jest brak wystarczającej historii działalności oraz braku odpowiednich zabezpieczeń co uniemożliwia im podjęcie kredytu w bankach. Ponadto, często procedury uzyskania kredytu bankowego, wypełnienie wymaganych dokumentów są bardzo skomplikowane co uniemożliwia przedsiębiorcom samodzielne ich przygotowanie, co powoduje konieczność ponoszenia dodatkowych kosztów na usługi doradcze. Oferta Funduszu pożyczkowego kierowana jest głównie do takich przedsiębiorstw w celu ułatwienia im rozwoju. Uruchomienie nie oprocentowanego kapitału pozwoli przetrwać” świętokrzyskim przedsiębiorcom bardzo trudny okres oraz pozwoli na realizację zaplanowanych przedsięwzięć inwestycyjnych³.

2.6 Rynek pracy

Sytuacja na regionalnym rynku pracy nie jest korzystna. Bezrobocie rejestrowane od lat utrzymuje się na poziomie wyższym od średniego w kraju. W 2021 stopa bezrobocia w województwa wyniosła 7,2% i mimo, że była niższa niż przed rokiem (8,5%) to nadal wyższa od stopy bezrobocia odnotowanej w Polsce.

W świętokrzyskim na 1000 mieszkańców pracuje 196 osób. Jest to znacznie mniej od wartości dla kraju. 51,0% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 49,0% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w świętokrzyskim wynosiło w 2021 roku 7,3% (8,2% wśród kobiet i 6,5% wśród mężczyzn). Jest to znacznie więcej od stopy bezrobocia dla Polski. W 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w świętokrzyskim wynosiło 5 262,19 PLN, co odpowiada 87.70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców świętokrzyskiego 103 031 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 94 465 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -8 566. 38,3% aktywnych zawodowo mieszkańców świętokrzyskiego pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 21,4% w przemyśle i budownictwie, a 13,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,5% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Charakterystycznymi cechami struktury bezrobocia w regionie są :różnicowanie terytorialne, wysoki udział bezrobocia wśród ludzi młodych, niski poziom wykształcenia

³ Raport o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku.

bezrobotnych, długi okres pozostawania bez pracy a także wysokie bezrobocie na wsiach (w tym bezrobocie ukryte). Utrzymuje się trudna sytuacja na rynku pracy osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji (osób długotrwale bezrobotnych, powyżej 50 roku życia, do 25 roku życia, bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub nieposiadających wykształcenia średniego oraz z niepełnosprawnościami). Nadal problemem pozostaje niski poziom wykształcenia bezrobotnych oraz niewykorzystana sytuacja kobiet na rynku pracy. Kobiety mają większe problemy z wejściem/powrotem na rynek pracy (co wynika m.in. z trudnością godzenia życia zawodowego i prywatnego), częściej niż mężczyźni dotyka je też problem bezrobocia długotrwałego. Niepokojącym zjawiskiem jest również wysoki udział bezrobotnych, którzy powracają po raz kolejny do rejestrów osób bezrobotnych. Istotną kwestią w regionie jest również niska aktywność zawodowa mieszkańców, przy czym niższą aktywność zawodową obserwuje się wśród kobiet i mieszkańców wsi oraz osób z niskim wykształceniem. Na obszarach wiejskich nadal problemem pozostaje wysoki poziom bezrobocia (w tym ukrytego), niski udział działalności pozarolniczej w strukturze zatrudnienia na obszarach wiejskich, niższy niż w miastach poziom dochodów mieszkańców wsi oraz wyższych niż w miastach odsetek osób zagrożonych ubóstwem.

W 2019 roku w województwie notowano wzrost wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 15-64 lat do poziomu 65,4% (wzrost o 2 p.p. w stosunku do 2018 r.). Warto zauważyć, że od roku 2014 obserwowano tendencję wzrostową wskaźnika w regionie, pomijając rok 2018, kiedy to zanotowano jego niewielki spadek w stosunku do roku poprzedzającego. Średnio w Polsce w 2019 roku udział zatrudnionych w tej grupie wiekowej był większy o 2,8 p.p. Na świętokrzyskim rynku pracy w 2019 roku zatrudnionych było 71,9% mężczyzn w wieku 15-64 lat, natomiast udział zatrudnionych wśród kobiet w tej grupie wiekowej wynosił 58,5%. Poziom wskaźnika w regionie przełożył się na awans o jedną pozycję w rankingu województw z 14. miejsca w 2018 roku. Największy udział zatrudnionych charakteryzował województwa: mazowieckie (72,6%), pomorskie (70,7%), wielkopolskie (70,7%) i dolnośląskie (70,1%), a najmniejszy: warmińsko-mazurskie (63,4%), podkarpackie (63,7%) oraz lubelskie (65,1%). Pod względem liczby nowo utworzonych miejsc pracy w 2019 roku, woj. świętokrzyskie zajęło w 2019 roku 13. pozycję w kraju (14 tys. miejsc, przed rokiem 18,5 tys. miejsc i 12. pozycja). W porównaniu do liczby miejsc w całym kraju, liczba utworzonych nowych miejsc pracy w regionie stanowiła 2,07% ogółu. Liczba zlikwidowanych miejsc pracy w Świętokrzyskiem była o połowę mniejsza od miejsc nowoutworzonych (7,6 tys.). Skala zapotrzebowania na pracę mierzona liczbą zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy ofert zatrudnienia w województwie w 2020 roku miała ścisły związek z przebiegiem pandemii wirusa SARS-CoV-2 i wynikającymi z niej ograniczeniami w funkcjonowaniu poszczególnych sektorów gospodarki⁴.

Podsumowując analizę sytuacji w województwie pod względem bezrobocia trzeba zaznaczyć, że rok 2020 był rokiem specyficznym, a notowane wartości odbiegają od wcześniejszego trendu w związku z ogólnoswiatową pandemią wirusa SARS-CoV-2. Sytuacja pandemiczna, wdrożone środki zaradcze, mające na celu zahamowanie rozprzestrzeniania się wirusa

⁴ Raport o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku.

wpłynęły na sytuację społeczno-gospodarczą na całym świecie, w tym w znacznej mierze na sytuację na rynku pracy. Czasowe zamknięcia niektórych branż gospodarki i ograniczenia w prowadzeniu działalności wpłynęło na wyhamowanie tempa rozwoju gospodarczego i przełożyło się na wzrost bezrobocia.

2.7 Włączenie społeczne i walka z ubóstwem

Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się jednymi z najwyższych spośród wszystkich województw oraz pozostającymi na znacznie wyższym poziomie niż średnia dla kraju, wskaźnikami zagrożenia ubóstwem, w tym ubóstwem skrajnym. Zauważalnym zjawiskiem w regionie jest „feminizacja” biedy, co potwierdzają statystyki dot. beneficjentów pomocy społecznej, wśród których 55% ogółu stanowią kobiety i ma to wpływ nierówności na rynku pracy (niższy wskaźnik aktywności zawodowej kobiet w regionie- o ok 16% niż dla mężczyzn), przewaga kobiet wśród osób zajmujących się dziećmi i innymi osobami zależnymi.

Czynnikami zwiększającymi zagrożenie ubóstwem w województwie są: młody wiek lub wiek poprodukcyjny, płeć, struktura rodziny (wielodzietne lub niepełne), niestabilne, niezarobkowe źródło dochodu (emerytury, renty, zasiłki), niskopłatne prace, oraz występowanie dysfunkcji takich jak niepełnosprawność członka rodziny. Nasilające się zjawisko starzenia się populacji mieszkańców województwa, jako konsekwencja niekorzystnych tendencji demograficznych w całym kraju, determinuje konieczność podejmowania działań na rzecz rozwoju usług społecznych w tym opiekuńczych, realizowanych zarówno w formie stacjonarnej, jak i środowiskowej, zapewniających wsparcie w codziennym życiu.

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym (odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków był niższy niż granica ubóstwa relatywnego⁸) w regionie w 2019 roku wzrósł nieznacznie do poziomu 19,2% (2018 r.-19,1%). Ogólnie w kraju notowano spadek wskaźnika z 14,2% notowanego w 2018 roku do 13% w 2019 r. Poziom wskaźnika dla woj. świętokrzyskiego w 2019 roku pozwolił na zajęcie 13. miejsca wśród województw. Największe zagrożenie ubóstwem wystąpiło w gospodarstwach domowych z woj. podlaskiego (21,8%), warmińsko-mazurskiego (21%) oraz małopolskiego (20,9%), a najmniejsze z pomorskiego (6%), opolskiego (7,9%) i dolnośląskiego (8,4%). W porównaniu do roku poprzedzającego zagrożenie ubóstwem relatywnym w większości województw zmalało, wzrost odnotowano tylko w województwach: zachodniopomorskim (wzrost o 1,2 p.p.), podlaskim (wzrost o 1 p.p.), łódzkim (wzrost o 0,3 p.p.) oraz świętokrzyskim (wzrost o 0,1 p.p.). Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę w gospodarstwie domowym w województwie świętokrzyskim w 2019 roku wynosił 1 626,46 zł i był większy od tego z 2018 roku o 76,64 zł. W porównaniu do pozostałych regionów kraju dochód, którym dysponowało przeciętne gospodarstwo domowe w 2019 r. w świętokrzyskim nie był wysoki, a wartość wskaźnika pozwoliła na zajęcie 13. miejsca w rankingu województw. Miesięczne wydatki w gospodarstwach domowych przypadające na jedną osobę w 2019 roku w świętokrzyskim zmniejszyły się w porównaniu do roku poprzedzającego o 16,06 zł (dla przypomnienia w roku 2018 notowano jeden z większych wzrostów kwotowych). W 2019

roku zmniejszenie wydatków w gospodarstwach domowych odnotowano tylko w województwie podlaskim (o 36,59 zł) i właśnie świętokrzyskim, natomiast w pozostałych regionach i ogólnie w kraju notowano wzrosty.

Mieszkańcy woj. świętokrzyskiego nie zmienili w znaczącym stopniu oceny swojej sytuacji materialnej w 2019 roku. W stosunku do roku poprzedniego wzrósł odsetek gospodarstw oceniających swoją sytuację jako przeciętną (wzrost o 1,7 p.p.), zmalał natomiast udział gospodarstw, których sytuacja była dobra i raczej dobra (spadek o 1,1 p.p.) oraz gospodarstw oceniających naj słabiej swoją sytuację (spadek o 0,6 p.p.)⁵.

Rok 2022 i galopująca inflacja w znaczącym stopniu pogorszyła sytuację materialną mieszkańców zarówno województwa świętokrzyskiego, jak również całego kraju.

2.8 Organizacje pozarządowe

W końcu 2019 r. w województwie świętokrzyskim liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. ludności wyniosła 37 i była wyższa od tej zanotowanej przed rokiem (wzrost o 2 jednostki na 10 tys. mieszkańców). W skali kraju w omawianym roku ich liczba w przeliczeniu na 10 tys. ludności wyniosła 38 i również była wyższa od zanotowanej przed rokiem (o 1 jednostkę). Biorąc pod uwagę podział terytorialny województwa, w 2019 r. liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przeliczeniu na 10 tys. była zróżnicowana. Stosunkowo najwyższy wskaźnik odnotowano w Kielcach, gdzie wyniósł 50 oraz w powiatach sandomierskim (44) i kazimierskim (43). Natomiast najniższy w powiatach: ostrowieckim (29), skarżyskim, starachowickim i koneckim (po 30).

2.9 Zasoby kulturowe

Atutem regionu świętokrzyskiego są zasoby dziedzictwa kulturowego, w którym upatruje się czynnika wpływającego na możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego. Zasoby dziedzictwa naturalnego i kultury województwa świętokrzyskiego wzbudzają wzrastające zainteresowanie turystów regionem.

Liczba zwiedzających muzea i oddziały muzeów (muzea w gestii samorządu gmin, powiatów i miast na prawach powiatu) na 1000 ludności w województwie w 2019 roku osiągnęła 190,2, co przełożyło się na awans o jedno miejsce w rankingu województw z 8. miejsca w 2018 roku. Średnia dla kraju była jednak wyższa od tej notowanej w Świętokrzyskiem o 38,1.

W 2019 roku liczba turystycznych obiektów noclegowych w województwie świętokrzyskim nie uległa zmianie, a turyści mieli do dyspozycji 251 obiektów. W całym kraju znajdowało się 11 251 tego typu obiektów (wzrost w stosunku do roku 2018 o 175 obiektów). Liczba miejsc noclegowych całorocznych wzrosła o 3,7 %, przy nieco mniejszym wzroście średnim dla kraju na poziomie 3,1%. Trzeba jednak zauważyć, że wzrost liczby miejsc noclegowych w 2019 r., zarówno w regionie, jak i w Polsce był słabszy od tego notowanego w roku 2018 (Polska –

⁵ Raport o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku.

5,4%, Świętokrzyskie – 11,6%). W przypadku województwa osłabienie dynamiki wzrostu wskaźnika w 2019 roku było niestety dość znaczne. W 2020 roku, niewątpliwie głównie z powodu pandemii w woj. świętokrzyskim liczba turystycznych obiektów noclegowych (stan na 31 lipca 2020 roku) spadła o 16, przy spadku w całym kraju o 960 obiektów. Ostatecznie w regionie funkcjonowało 235 obiektów, a liczba miejsc noclegowych w porównaniu do roku 2019 spadła o 1 606 (w kraju spadek o 50 240 miejsc). Z usług turystycznych w tego typu obiektach skorzystało tylko 335 217 osób, aż o 321 126 mniej niż w roku ubiegłym. Drastyczny spadek korzystających z turystycznych obiektów noclegowych odnotowano we wszystkich regionach w kraju⁶.

Generalnie w związku z zagrożeniem epidemicznym, czasowym wyłączeniem atrakcji dla zwiedzających oraz ograniczeniem podróży przez turystów liczba odwiedzających największe atrakcje turystyczne województwa w 2020 i 2021 r. radykalnie spadła.

2.10 Edukacja

W 2019 roku w województwie świętokrzyskim zgodnie z danymi z GUS działało 10 szkół wyższych, rok wcześniej 12, ponieważ informacje prezentowane dla danych za 2019 rok uwzględniają wprowadzenie nowej typologii instytucji systemu szkolnictwa wyższego i nauki

W świętokrzyskim, zgodnie z ogólnym trendem, obserwowany jest wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców. Rozwój ten jednakże nie idzie w parze z rozwojem ilościowym kadry naukowej i zwiększeniem się liczby studentów. Kielce są głównym ośrodkiem akademickim w regionie – ponad połowa wszystkich studentów w województwie studiuje na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego oraz Politechnice Świętokrzyskiej. W województwie świętokrzyskim na 10 tysięcy osób w wieku 19-24 lata przypada 4,1 tysięcy studentów, co stanowi trzynasty wynik z kraju. W województwie jest też niewielki odsetek studentów, słuchaczy studiów podyplomowych i doktorantów na 100 mieszkańców regionu. Świętokrzyskie jest regionem o niskim wskaźniku udziału PKB w finansowaniu badań i prac rozwojowych oraz innowacji w sektorze przedsiębiorczości. Jest niewielkie zatrudnienie osób pracujących w sferze B+R i niekorzystna struktura nakładów na naukę.

Ponadto do ważnych problemów edukacji województwa świętokrzyskiego należy zaliczyć:

- niedopasowanie oferty edukacyjnej do realiów rynku pracy i potrzeb zgłaszanych przez przedsiębiorców, istotne zagrożenia wynikają przede wszystkim z nierówności w dostępie do usług edukacyjnych, jakości nauczania oraz niskiej świadomości społeczeństwa dotyczącej konieczności uzupełniania kwalifikacji,
- niski wskaźnik upowszechniania edukacji przedszkolnej w regionie,
- brak miejsc wychowania przedszkolnego spowodowane brakiem wystarczającej liczby przedszkoli i miejsc w przedszkolach oraz zbyt wysokimi opłatami za korzystanie z placówek. Wartość wskaźnika dla dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w roku 2019 wynosiła 1,11 (w 2018 r. – 0,99). Jest to wynik świadczący o niekorzystnej sytuacji w regionie w kontekście dostępności do przedszkoli,
- systematyczny spadek liczby uczniów w szkołach, spowodowany problemami demograficznymi w regionie,
- spadek liczby mieszkańców województwa posiadających wykształcenie gimnazjalne,

⁶ Raport o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku.

podstawowe i niższe, przy jednoczesnym wzroście osób z wykształceniem wyższym,
 - słabe wyniki egzaminów zewnętrznych 2020r. w zależności od lokalizacji szkoły, wyższe średnie wyniki uzyskiwali uczniowie ze szkół wielkomiejskich, zdecydowanie niższe ze szkół wiejskich,
 - utrzymująca się niższa niż w kraju zdawalność egzaminu maturalnego.

Średnia wyników maturalnych w 2019 r. w regionie świętokrzyskim wynosiła 79,9% (w 2018 r. – 80,0%), był to 8 wynik w kraju⁷,

- mniejszy niż średnio w kraju poziom umiejętności cyfrowych, spowodowany brakiem odpowiednich pracowni przedmiotowych dostosowanych do nowoczesnego nauczania oraz stosowanego wyposażenia szkół w pomoce dydaktyczne i sprzęt komputerowy,

– wymagający modyfikacji proces kształcenia z zakresu wychowania fizycznego i sportu szkolnego, spowodowany problemami w zakresie infrastruktury placówek oświaty, w tym m.in. w zakresie infrastruktury sportowej,

- trudna sytuacja absolwentów na rynku pracy, spowodowana niedopasowaniem systemu edukacji ponadpodstawowej do rzeczywistych uwarunkowań regionu,
 - potrzeba aktualizacji wiedzy i kompetencji nauczycieli, a tym w szczególności realizujących kształcenia zawodowego po to, aby ich wiedza odpowiadała aktualnemu rozwojowi danej dziedziny i była zgodna ze zmieniającymi się trendami na rynku pracy,
 W regionie świętokrzyskim brakuje także szerokiego wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych i budowania kompetencji w obszarze TIK, która jest niezbędnym czynnikiem sprzyjającym rozwojowi kapitału ludzkiego i budowaniu gospodarki opartej na wiedzy.

2.11 Województwo świętokrzyskie w ramach makroregionu Polski Wschodniej

Województwo świętokrzyskie wchodzi w skład makroregionu Polski Wschodniej (który tworzą ponadto województwa: lubelskie, podkarpackie, podlaskie i warmińsko-mazurskie), stanowiące zwarty obszar o najniższym poziomie rozwoju gospodarczego w Polsce i jeden z najstarszych w Unii Europejskiej. Niekorzystna sytuacja społeczno-gospodarcza makroregionu jest konsekwencją zarówno historycznych uwarunkowań, jak i perfekcyjnego położenia, stanowiącego jednocześnie wschodnią granicę państwa polskiego, Unii Europejskiej oraz strefy Schengen.

Niski udział makroregionu w Produkcie Krajowego Brutto na 1 mieszkańca Polski, niekorzystne prognozy demograficzne, niska wydajność pracy związana ze specyfiką branżową województw-wysokiego zaangażowania zasobów pracy w sektorze rolniczym, gorsze wyposażenie w potencjał technologiczny innowacyjny, jakość zasobów pracy oraz wyposażenie w infrastrukturę, powodują, że dystans rozwojowy, w stosunku do średniej unijnej nie zmniejsza się i prognozuje się, że do 2020 średnia ta będzie nadal o prawie

⁷ Raport o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku.

połowę niższą niż średnia wartość dla Unii Europejskiej. Przeprowadzone analizy społeczno-gospodarcze i strategie rozwoju regionu wskazują, że niezbędne jest podejmowanie skutecznych działań dynamizujących procesy rozwojowe na tym terenie, skierowanych na podnoszeniu poziomu innowacyjności makroregionalnej gospodarki, bazującej na ugruntowanych specjalizacjach gospodarczych, aktywizację zasobów pracy i poprawę jakości kapitału ludzkiego, zbudowanie intensywnych, powiązań społeczno-gospodarczych z lepiej rozwiniętym otoczeniem, rozwój infrastruktury powiązań komunikacyjnych.

3. PROFIL DZIAŁANIA OŚRODKA PROMOWANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Ośrodek Promowania Przedsiębiorczości jest fundacją, która od 1991r. zajmuje się wspieraniem rozwoju przedsiębiorczości i inicjatyw lokalnych na terenie południowo-wschodniej Polski. Ośrodek prowadzi odpłatną i nieodpłatną działalność statutową na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego regionu oraz działalność gospodarczą, której dochody są przeznaczone na realizację celów statutowych.

Działania statutowe są adresowane do :

- mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MMSP)
- osób rozpoczynających działalność gospodarczą lub zainteresowanych podnoszeniem kwalifikacji
- małych organizacji pozarządowych i grup nieformalnych
- samorządów lokalnych
- mieszkańców wsi
- młodzieży szkół ponadgimnazjalnych

W ramach statutowej działalności Ośrodek doradza szkoli, informuje, udziela pożyczek, pomaga otwierać działalność gospodarczą. Od wielu lat jako instytucja otoczenia biznesu , wspiera rozwój sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, oraz realizuje projekty wzmacniające rozwój aktywności gospodarczej na obszarach wiejskich. Podejmuje działania pomagające społecznościom lokalnym rozwijać umiejętności i podnosić kwalifikacje zawodowe oraz prowadzić działalność społeczną i realizować inicjatywy na rzecz własnego środowiska w ramach lokalnych organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych.

Ośrodek inicjuje, promuje i wspiera przedsięwzięcia skierowane na efektywne wykorzystanie nowoczesnych metod gospodarowania w ramach następujących działów programowych:

I. Przedsiębiorczość – dział ukierunkowany na umocnianie sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, tworzenie nowych miejsc pracy oraz kreowanie postaw przedsiębiorczych. W ramach działu opracowywane są i wdrażane projekty wspierające rozwój mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz promujące rozwój przedsiębiorczości w środowiskach osób bezrobotnych, młodzieży szkół średnich i mieszkańców obszarów wiejskich południowo-wschodniej Polski.

Oferta zawiera :

- usługi informacyjne oraz szkolenia podnoszące stan wiedzy i umiejętności z zakresu podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz możliwości uzyskania wsparcia finansowego ze środków publicznych, z uwzględnieniem zagadnień: planowania działalności gospodarczej i budowania biznes planu przedsięwzięcia, finansów i zarządzania małą firmą, marketingu i planowania strategii rozwoju przedsiębiorstwa
- usługi doradcze w zakresie opracowania analiz ekonomiczno-finansowych przedsięwzięć i studiów wykonalności projektów inwestycyjnych, sporządzania biznes planów, przygotowania wniosków o dotacje ze środków publicznych i programów pomocowych, opracowania strategii działania na rynku
- pożyczki, przyznawane na korzystnych zasadach, przeznaczone na uruchomienie małej firmy lub rozwój działalności gospodarczej w ramach Funduszu pożyczkowego- utworzonego przez Ośrodek w celu wspierania przedsięwzięć inwestycyjnych mikroprzedsiębiorstw i małych firm oraz osób uruchamiających działalność gospodarczą, które bez historii kredytowej i majątku wystarczającego do zabezpieczenia kredytu, mają największe problemy z dostępem do zewnętrznego finansowania. Fundusz pożyczkowy jest praktycznym narzędziem umożliwiającym sfinansowanie planów inwestycyjnych właśnie takich działalności
- konkursy dotacyjne dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz osób fizycznych na uruchomienie działalności gospodarczej. Dotacje bezzwrotne przyznawane są w oparciu o dostępne środki Unii Europejskiej oraz innych źródeł finansowych (krajowych i zagranicznych). Dotacje służą wspieraniu już istniejących przedsiębiorstw z przeznaczeniem na rozwój działalności, wdrożenie nowych rozwiązań technologicznych, tworzenie nowych produktów i usług, poszerzanie rynków zbytu. Dotacje przeznaczone osobom uruchamiającym działalność gospodarczą łączone są z fachowym doradztwem i pomocą w realizacji projektów.

II. Rozwój Lokalny- dział dedykowany samorządom i wspólnotom lokalnym, skupiony na rozwoju małych organizacji pozarządowych i współpracy z samorządami w sprawach istotnych dla wspólnot lokalnych. Szczególna waga jest przykładana do współpracy organizacji pozarządowych i grup nieformalnych z samorządami lokalnymi, a także rozwoju potencjału liderów, jako skutecznej metody na szeroko rozumiany rozwój lokalny. Promujemy również idee współpracy sektora organizacji pozarządowych i biznesu. Ośrodek służy pomocą lokalnym organizacjom pozarządowym oraz liderom inicjatyw obywatelskich i społecznych w korzystaniu z dostępnych źródeł publicznych. Prowadzone są szkolenia i doradztwo na temat źródeł finansowania przedsięwzięć i inicjatyw lokalnych oraz skutecznego i poprawnego realizowania projektów współfinansowanych ze środków publicznych. Realizowane są projekty szkoleniowe adresowane do mieszkańców i liderów wiejskich podnoszące kwalifikacje oraz rozwijające ich praktyczne umiejętności w celu zwiększenia zdolności do zatrudnienia.

Samorządom lokalnym proponujemy:

- opracowanie strategicznych planów rozwoju oraz studiów wykonalności projektów i analiz

finansowych do wniosków o dotacje z funduszy strukturalnych - szkolenia i doradztwo z zakresu tworzenia partnerskich mechanizmów zarządzania gminą i współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi oraz grupami nieformalnymi

Dla małych organizacji pozarządowych i grup nieformalnych organizujemy:

- konkursy ubiegania się o małe dotacje na realizację wartościowych pomysłów dla dobra swojego środowiska
- szkolenia i doradztwo z zakresu zakładania i funkcjonowania organizacji pozarządowych, źródeł finansowania działalności, opracowywanie wniosków o dotację i zarządzania projektami oraz ich rozliczenia.

Główne obszary działań statutowych Ośrodka uzupełnia współpraca z partnerami zagranicznymi- skoncentrowana na tematycznych szkoleniach połączonych z wizytami studyjnymi dla organizacji i różnych grup zawodowych z kraju i zagranicy. W odpowiedzi na określone zamówienia opracowywane są i realizowane programy szkoleniowe, oparte w głównej mierze na wizytach studyjnych w przedsiębiorstwach, instytucjach i organizacjach o danym profilu, pozwalających zdobyć uczestnikom praktyczną wiedzę na temat ich funkcjonowania. Podejmowana jest także współpraca z organizacjami zagranicznymi w celu wzajemnej wymiany doświadczeń, podnoszenia własnych kompetencji i poszukiwania możliwości realizacji wspólnych działań na rzecz rozwoju regionu, w oparciu o wzorce wypracowane przez doświadczone organizacje europejskie w pracy edukacyjno-doradczej.

W ramach działalności gospodarczej Ośrodek prowadzi własny hotel Basztowy wybudowany w 2002r. przy pl. Ks. J. Poniatowskiego 2, w Sandomierzu.

Hotel oferuje 57 miejsc noclegowych w :

- 8 pokojach jednoosobowych
- 21 pokojach dwuosobowych
- 1 pokój trzyosobowym
- 2 apartamentach

W obiekcie znajdują się dwie nowoczesne, dobrze wyposażone sale szkoleniowo-konferencyjne:

- „Bordowa” dla 100 osób
- „Niebieska” dla 35-40 osób

oraz klub hotelowy, który może swobodnie służyć 80 osobom. Do dyspozycji gości Hotelu Basztowy pozostają : sauna, gabinet kosmetyczny oraz sala bilardowa.

Fundusz Pożyczkowy

Ośrodek Promowania Przedsiębiorczości w Sandomierzu uchwałą Zarządu Fundacji nr 1/2005 z dnia 23.03.2005 roku utworzył Fundusz Pożyczkowy, w Ramach którego udzielane są pożyczki dla przedsiębiorstw. Pierwsza pożyczka została udzielona 8 czerwca 2005 roku.

Fundusz działa w oparciu o sprawdzone standardy organizacyjne oraz świadczenia usług określone w stosowanych procedurach usług finansowych zgodnych z normą ISO 9001:2015, potwierdzonych certyfikatem zgodności nr 2610/02/2022/I/R z dnia 14.02.2022.

Beneficjent posiada odpowiednio przygotowaną kadrę złożoną z osób zarządzających funduszem oraz poszczególnymi działami, specjalistów z zakresu analizy ekonomiczno-finansowej przedsięwzięć gospodarczych, oceny ryzyka, windykacji, z odpowiednim wykształceniem kierunkowym i wieloletnim doświadczeniem zawodowym. Ponadto, posiada lokale oraz urządzenia i oprogramowanie niezbędne do świadczenia usług finansowych.

Od początku działalności Funduszu Komisja Pożyczkowa rozpatrzyła 397 wnioski na kwotę 29 883 470,00 zł z czego wnioskodawcom wypłacono 329 pożyczki na kwotę 24 626 910,00 zł 16 pożyczek zostało udzielonych dla firm produkcyjnych, 197 dla firm usługowych oraz 116 dla Firm handlowych.

W wyniku udzielonych pożyczek od początku funkcjonowania funduszu pożyczkowego powstało 112 nowych działalności gospodarczych, natomiast 217 działające firmy uzyskały środki finansowe na rozwój działalności. Pożyczkobiorcy w efekcie poczynionych inwestycji utworzyli 194 nowe miejsca pracy.

4. WIZJA I MISJA, CELE STRATEGICZNE

Miejsce w jakim Ośrodek zamierza znaleźć się w wyznaczonej perspektywie czasowej (w 2025 roku) objęte strategią, to stan docelowy, który w konsekwencji stanowi wizję jej rozwoju.

Wizja, jako obraz i ogólny cel kierunkowy, stanowiący zapis intencji dotyczących kierunków przyszłego rozwoju i tego, co zespół pracowników pragnie uzyskać w toku pracy, przybrała na następującą treść:

Ośrodek Promowania Przedsiębiorczości jest organizacją otwartą dla wszystkich, którzy chcą aktywnie kształtować swoje przedsięwzięcie gospodarcze i inicjatywy społeczne. Jest znaną w regionie fundacją o cenionej kulturze pracy i kompetencjach, które spełniają oczekiwania osób korzystających z jej usług doradczo-szkoleniowych i finansowych. Jest miejscem, w którym kształtuje się nowoczesne rozwiązania dla przedsiębiorców i wartościowe inicjatywy społeczne, wpływające na przyspieszenie rozwoju lokalnego. Pełni rolę znaczącego w regionie Centrum Produktu Lokalnego wspierającego przetwórstwo oraz

rozwój rynku tradycyjnych produktów spożywczych, wykorzystujących bogactwo i unikatowe walory miejscowych owoców i warzyw, z których słynie Ziemia Sandomierska.

Sens istnienia i działania Fundacji określa przyjęta misja:

Tworzymy lepszą przyszłość regionu inicjując i wspierając rozwój przedsiębiorczości i aktywności społecznej.

4.1 Cele strategiczne

Kierując się misją i wizją wypracowanymi w toku procesu budowania Strategii Rozwoju Fundacji na lata 2017-2026 przyjęto następujące cele strategiczne:

- I. Kreowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców regionu.
- II. Umocnianie pozycji rynkowej przedsiębiorstw.
- III. Wzmacnianie partnerstwa z samorządami na rzecz rozwoju lokalnego.
- IV. Inspirowanie i wspieranie aktywności społecznej, budowanie dobrych relacji między ludźmi (w środowisku lokalnym) dla wspólnego dobra i poprawy warunków życia.
- V. Budowanie ugruntowanej pozycji Ośrodka na rynku regionalnym w oparciu o portfel innowacyjnych produktów i usług zapewniających rozwój i niezależność finansową.

Cel strategiczny I : Kreowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców regionu.
Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie potencjału do podejmowania działalności gospodarczej.
2. Podnoszenie poziomu wiedzy młodzieży i dorosłych.
3. Zapewnianie dostępu do finansowania uruchamiania działalności gospodarczej.

Cel strategiczny II: Umocnianie pozycji rynkowej przedsiębiorstw.
Cele operacyjne:

1. Wspieranie rozwoju kompetencji kadr przedsiębiorstw.
2. Pomoc w pozyskiwaniu finansów na rozwój firm.
3. Tworzenie warunków do współpracy przedsiębiorstw.

Cel strategiczny III: Wzmacnianie partnerstwa z samorządami na rzecz rozwoju lokalnego.
Cele operacyjne:

1. Wspieranie samorządów w tworzeniu warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i budowania postaw społecznych, w określaniu strategicznych kierunków rozwoju i kreowania współpracy JST z MSP i NGO.
2. Współpraca w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na innowacyjne rozwiązania wspierające rozwój lokalny.
3. Wspieranie rozwoju kompetencji Kadry JST.

Cel strategiczny IV: Inspirowanie i wspieranie aktywności społecznej, budowanie dobrych relacji między ludźmi (w środowisku lokalnym) dla wspólnego dobra i poprawy warunków życia.

Cele operacyjne:

1. Wspieranie funkcjonowania i rozwoju sektora organizacji pozarządowych.
2. Inicjowanie przedsięwzięć na rzecz budowania postaw obywatelskich.
3. Budowanie partnerstwa i sieci współpracy.

Cel strategiczny V: Budowanie ugruntowanej pozycji Ośrodka na rynku regionalnym w oparciu o portfel innowacyjnych produktów i usług zapewniających rozwój i niezależność finansową.

Cele operacyjne:

1. Opracowanie oferty oraz wdrażanie produktów i usług w nowych obszarach odpłatnej działalności statutowej oraz działalności gospodarczej.
2. Współpraca w ramach konsorcjów na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji województwa świętokrzyskiego.
3. Sprawne i efektywne funkcjonowanie Ośrodka dostosowane do skutecznego osiągania wyznaczonych celów.

Cele strategiczne są konkretyzacją wizji, wskazują pożądane zasadnicze kierunki wpływania na rozwój przedsiębiorczości i umocnienia pozycji rynkowej przedsiębiorstw oraz budowania partnerstwa na rzecz rozwoju lokalnego. Należy je traktować jako równorzędne względem siebie procesy rozwojowe, których realizacji będą służyć cele operacyjne składające się z zadań realizacyjnych- konkretnych przedsięwzięć o charakterze krótkoterminowym. Cele operacyjne są z kolei konkretyzacją i uszczegółowieniem strategicznych celów rozwoju Ośrodka. Ujęte zostały one jako cele funkcjonalne, czyli wyrażające stan pożądaných, po wdrożeniu odpowiednich zadań i wdrożeniu usług.

5. ZARZĄDZANIE FUNDUSZEM POŻYCZKOWYM

Nad działalnością Funduszu Pożyczkowego całościowy nadzór sprawuje Zarząd Fundacji. Decyzje w zakresie przyznawania pożyczek podejmuje Komisja Pożyczkowa. Zarząd Fundacji bieżące zadania operacyjne związane z działalnością Funduszu Pożyczkowego powierza kierownikowi Funduszu pożyczkowego.

5.1 Zasady udzielania pożyczek

Pożyczki są udzielane na podstawie Regulaminu Funduszu Pożyczkowego zatwierdzonego przez Zarząd Fundacji.

Fundusz Pożyczkowy Ośrodka udziela pożyczek dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw z terenu województwa świętokrzyskiego. Pożyczki będą przeznaczone na rynek regionalny.

Do zaciągania pożyczek uprawnieni będą wyłącznie mikro, mali i średni przedsiębiorcy mający siedzibę lub koncentrujący swoją działalność gospodarczą na terenie Województwa Świętokrzyskiego i spełniający warunki określone w Załączniku I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.U.UE.L.2014.187.1 z dnia 26 czerwca 2014r.).

Pożyczki mogą być przeznaczone na finansowanie wszelkiego rodzaju wydatków związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, z wyłączeniem zakupów o charakterze konsumpcyjnym.

Pożyczki udzielane są w złotych polskich, minimalna wartość pożyczki wynosi 5.000 zł, maksymalna 395.000 zł.

Oprocentowanie pożyczek płacone przez pożyczkobiorców jest stałe w okresie spłaty pożyczki i jest określone przez Zarząd Fundacji. Oprocentowanie będzie określone indywidualnie dla każdego wnioskodawcy w zależności od oceny ryzyka i proponowanych zabezpieczeń.

Pożyczki udzielane przedsiębiorcom mogą być oprocentowane:

a). **na warunkach rynkowych**, według stopy referencyjnej obliczanej przy zastosowaniu obowiązującej stopy bazowej oraz marży ustalonej w oparciu o Komunikat Komisji Europejskiej w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych (Dz. Urz. UE C 14 z 19.1.2008 r., str. 6 lub komunikatu zastępującego) oraz po przeprowadzeniu analizy ryzyka niespłacenia zaciągniętego przez przedsiębiorcę zobowiązania na podstawie wdrożonej i akceptowanej w sektorze finansowym metodologii wyznaczania współczynnika ryzyka

b). **na warunkach korzystniejszych niż rynkowe**, zgodnie z zasadami udzielania pomocy de minimis, o których mowa w Rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz.U. 2015 poz. 488 z późn. zmianami).

Spłata pożyczki następuje w miesięcznych ratach, obejmujących raty kapitałowe i odsetki należne naliczone od malejącego salda pożyczki.

Od udzielonej pożyczki może być pobierana prowizja zgodnie z tabelą Opłat wprowadzoną uchwałą Zarządu OPP. Prowizje i opłaty są pobierane w gotówce lub przelewem na rachunek Ośrodka.

W ciągu kolejnych 12 miesięcy na rzecz tego samego przedsiębiorcy lub podmiotu powiązanego z nim osobowo lub kapitałowo w myśl załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.U.UE.L.2014.187.1 z dnia 26 czerwca 2014 r.), Fundusz nie może udzielić pożyczek, których łączne zaangażowanie będzie wyższe niż 5% kapitału przeznaczonego na realizację Projektu.

OPP tworzy rezerwy od zaległych należności zgodnie z zasadami rachunkowości.

5.2 Procedura ubiegania się o pożyczkę

Wniosek o pożyczkę może zostać złożony osobiście w siedzibie Ośrodka, w jednym z biur terenowych lub listownie. Przewiduje się również możliwość składania wniosku elektronicznie, po wprowadzeniu przez Ośrodek odpowiednich narzędzi informatycznych. Osoba odpowiedzialna za przyjmowanie korespondencji – sekretariat Ośrodka, kieruje wniosek do Funduszu Pożyczkowego. Wnioski złożone w biurze/ach terenowych po formalnym sprawdzeniu poprawności i kompletności przez pracowników Funduszu przekazywane są do kierownika Funduszu Pożyczkowego w Sandomierzu.

Po wpłynięciu wniosku o pożyczkę pracownik Funduszu Pożyczkowego nadaje mu numer ewidencyjny oraz wprowadza do rejestru wniosków o pożyczkę, dokonuje sprawdzenia wniosku pod względem formalnym (zgodności z regulaminem), tj.: kwalifikowalności wnioskodawcy do ubiegania się o pożyczkę oraz kompletności wniosku i załączników.

Sprawdzenie wniosku i załączników dotyczy następujących danych:

a) ze strony pożyczkobiorcy:

- Kwestionariusz osobisty,
- dokumenty założycielskie firmy: wydruk z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub z Krajowego Rejestru Sądowego, w przypadku spółek umowa spółki,
- niezbędne do prowadzenia działalności zezwolenia i koncesje;
- zaświadczenie o nie zaleganiu ze składkami ZUS, KRUS i US wydane nie wcześniej niż na 3 miesiące przed datą złożenia wniosku;
- akt własności, umowa dzierżawy lub umowa najmu lokalu przeznaczonego do prowadzenia przedsiębiorstwa;
- kopia umowy na prowadzenie rachunku bankowego obsługującego działalność gospodarczą,
- kopia PIT/CIT za 3 ostatnie lata rozliczeniowe, oraz podsumowanie osiągniętych wyników finansowych za bieżący rok obrotowy,
- Sprawozdania finansowe za ostatnie 3 lata rozliczeniowe,
- zaświadczenie z banku i innych instytucji finansowych o terminowych spłatach posiadanych kredytów, pożyczek i umów leasingowych lub inne dokumenty przedstawione do wglądu na podstawie, których fundusz pożyczkowy może stwierdzić terminowość spłat zaciągniętych zobowiązań,
- Oświadczenie o spełnianiu kryteriów MŚP wg wzoru,
- Upoważnienie do BIG Firma,
- Upoważnienie do BIG Konsument,
- Oświadczenie dotyczące podwójnego finansowania.

b) ze strony poręczyciela:

- zaświadczenie o dochodach wystawione przez pracodawcę, nie starsze niż 1 miesiąc;
- oświadczenie poręczyciela i jego współmałżonka;
- w przypadku prowadzenia własnej działalności gospodarczej – PIT za 3 ostatnie okresy rozliczeniowe.
- kwestionariusz osobisty.

c) inne dokumenty określone przez pracownika funduszu.

Potwierdzających prawo do zaciągania zobowiązań wobec Ośrodka:

- Pełnomocnictwo osób działających w imieniu podmiotu gospodarczego, jeżeli nie wynika to bezpośrednio z przedstawionych dokumentów,
- Oświadczenie współmałżonka pożyczkobiorcy o wyrażeniu zgody na zaciąganie zobowiązań wobec pożyczkodawcy z kserokopią dowodu osobistego,
- Uchwała wspólników określająca górną granicę zaciąganych zobowiązań lub oświadczenie o braku ograniczeń,
- Opinie banków, w których pożyczkobiorca korzysta z kredytu, zawierające następujące informacje:
 - aktualne zadłużenie kredytowe lub z tytułu poręczenia oraz zastosowane zabezpieczenia,
 - terminowość spłaty dotychczas udzielanych kredytów,
 - obciążenie rachunków tytułami egzekucyjnymi,
- Oświadczenie Wnioskodawcy lub zaświadczenie organu podatkowego o nie zaleganiu ze zobowiązaniami wobec budżetu,
- Oświadczenie Wnioskodawcy lub zaświadczenie ZUS o nie zaleganiu z opłacaniem składek na ubezpieczenie społeczne.

Określających zabezpieczenie pożyczki:

- Weksel własny in blanco wraz z deklaracjami wystawcy weksla i poręczycieli,
- Akt notarialny o dobrowolnym poddaniu się pożyczkobiorcy i poręczycieli rygorowi egzekucji na podstawie z art. 777 § 1 pkt 4-6 k.p.c.
- Poręczenie cywilne osób trzecich – oświadczenie poręczyciela z zaświadczeniem o dochodach oraz współmałżonka poręczyciela z kserokopiami dowodów osobistych,
- Ustanowienie hipoteki (aktualny wyciąg z księgi wieczystej – nie starszy niż 1 miesiąc oraz aktualna wycena nieruchomości przez uprawnionego rzeczoznawcę – z ostatnich 6 miesięcy),
- Zastaw rejestrowy wraz z polisa ubezpieczeniowa i cesja,

- Przewłaszczenie rzeczy ruchomej na zabezpieczenie wraz z polisa ubezpieczeniowa i cesja,
- Blokada środków finansowych na lokacie,
- Przelew wierzytelności,
- Inne (np. polisa ubezpieczeniowa na życie).

Wniosek o pożyczkę wraz z załącznikami jest podpisywany przez wnioskodawcę lub w imieniu wnioskodawcy przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych. W przypadku braku kompletności wniosku wnioskodawca jest proszony o uzupełnienie wniosku o brakujące elementy w terminach wskazanych przez pracownika funduszu. Wnioski niekompletne nie mogą być przedmiotem kwalifikacji (oceny ryzyka).

Po przyjęciu kompletnej dokumentacji odrzucenie wniosku może nastąpić wyłącznie w drodze odpowiedniej decyzji Komisji Pożyczkowej.

5.3 Zabezpieczenie spłaty pożyczki

Udzielenie pożyczki jest uzależnione od ustanowienia zabezpieczenia jej spłaty. Przyjmowane mogą być następujące formy zabezpieczenia:

Obligatoryjnie:

- weksel własny in blanco z deklaracjami wystawcy weksla i poręczycieli oraz ich współmałżonków.

Opcjonalne:

- poręczenie osób trzecich o odpowiednim statusie majątkowym,
- poręczenie instytucji finansowych,
- akt notarialny o dobrowolnym poddaniu się egzekucji pożyczkobiorcy i poręczycieli,
- ustanowienie hipoteki (w wypadku przedmiotu objętego wspólnością ustawową - za zgodą małżonka),
- przewłaszczenie rzeczy ruchomych na zabezpieczenie wraz z polisą ubezpieczeniową i cesją,
- zastaw rejestrowy,
- blokada środków finansowych na lokacie,
- polisy ubezpieczeniowe na życie,
- przelew wierzytelności,
- inne zabezpieczenia przewidziane przepisami prawa.

Zaproponowane przez Wnioskodawcę formy zabezpieczeń są analizowane i oceniane przez Komisję Pożyczkową, która ma prawo do żądania zmiany zabezpieczeń lub uzupełniania zaproponowanych.

5.4 Wypowiedzenie umowy pożyczki i windykacja

Fundusz ma prawo do wypowiedzenia umowy pożyczki z zachowaniem 14 - dniowego terminu w przypadku:

- a). zagrożenia zwrotu terminowego spłaty pożyczki lub odsetek w terminach ustalonych w umowie,
- b). niewypłacalności Pożyczkobiorcy,
- c). znacznego zmniejszenia wartości zabezpieczenia lub zbycie przedmiotu zabezpieczenia,
- d). wykorzystania pożyczki niezgodnie z celem określonym w umowie pożyczki,
- e). nieterminowego regulowania przez Pożyczkobiorcę zobowiązań wobec OPP – opóźnienia w spłacie powyżej 60 dni,
- f). zawieszenia lub zaprzestania działalności gospodarczej przez Pożyczkobiorcę,
- g). niespełnienia innych warunków określonych niniejszym regulaminem lub umową pożyczki.

Wobec pożyczkobiorców, którzy nieterminowo dokonują spłaty należnych rat (kapitałowych, odsetkowych lub kapitałowo – odsetkowych) lub nie dokonują ich wcale, Fundusz ma prawo:

- a) naliczyć od należności zapadłych odsetki karne w wysokości określonej w Regulaminie Funduszu Pożyczkowego lub
- b) wypowiedzieć umowę pożyczki ze skutkiem natychmiastowym.

Pożyczka wraz z niezapłaconymi odsetkami (saldo zadłużenia) oraz wszelkimi należnościami podlega wówczas zwrotowi w terminie 14 dni od daty wypowiedzenia umowy pożyczki. Po tym terminie naliczane będą odsetki karne.

- c) do wypełnienia weksla in blanco zgodnie z deklaracją wekslową i dochodzenia swych roszczeń na drodze windykacji sądowej.

Fundusz może wyrazić zgodę na cesję praw wynikających z przejęcia długu, pod warunkiem, że przejmujący przejmie wszelkie zobowiązania pożyczkobiorcy wynikające z umowy pożyczki oraz ustanowi własne odpowiednie do wysokości długu zabezpieczenie.

Przejęcie długu pożyczkobiorcy może nastąpić w przypadku:

- a) trwałego zagrożenia spłaty pożyczki przez Pożyczkobiorcę,
- b) gdy zachodzi okoliczność jednoznacznie świadcząca o tym, że Pożyczkobiorca w celu uzyskania pożyczki popełnił przestępstwo,
- c) gdy Pożyczkobiorca nie ma możliwości ani warunków spłaty pożyczki.

Za datę spłaty wypowiedzianej pożyczki wraz z kosztami i odsetkami, przyjmuje się datę wpłynięcia spłaty na rachunek bankowy Ośrodka. Dotyczy to również spłat dokonywanych przez poręczycieli.

Wpływające spłaty zarachowane będą w następującej kolejności:

- 1) należne prowizje,

- 2) koszty monitów i inne uzasadnione koszty Funduszu, w tym opłaty sądowe, usługi prawne, opłaty komornicze,
- 3) odsetki naliczane za nieterminową spłatę,
- 4) odsetki bieżące,
- 5) zaległe raty kapitałowe,
- 6) bieżące raty kapitałowe.

Windykacja prowadzona przez Ośrodek lub zlecana zewnętrznej kancelarii prawnej, która prowadzi całość spraw związanych z dochodzeniem należności od pożyczkobiorców.

5.5 Zarządzanie kapitałem

Wszelkie przychody osiągnięte w związku z gospodarowaniem wkładem finansowym przekazany przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, w tym w szczególności odsetki i zyski kapitałowe, pomniejszone o należne opłaty za zarządzanie i podatki przewidziane powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, powiększają kapitał przeznaczony na realizację Projektu i są wykorzystane na realizację niniejszej Strategii Inwestycyjnej.

Kapitał Funduszu Pożyczkowego będzie wykorzystany zgodnie z zapisami art. 78 ust. 7 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. oraz zgodnie z niniejszą Strategią Inwestycyjną w najbardziej efektywny sposób poprzez udostępnienie w sposób zwrotny środków na wsparcie MŚP mających siedzibę lub koncentrujących swoją działalność na terenie województwa świętokrzyskiego.

Wolne środki Funduszu Pożyczkowego będą lokowane na lokatach bankowych, papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski i jednostki samorządu terytorialnego, bądź inwestowane w jednostki uczestnictwa funduszy rynku pieniężnego, działające na podstawie ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (t.j. Dz. U z 2014 r. poz. 157 z późn. zm).

Wszelkie wolne środki finansowe Funduszu Pożyczkowego przechowywane będą na rachunku bankowym Ośrodka.

W okresie realizacji Umowy Fundusz Pożyczkowy nie przekroczy maksymalnego dopuszczalnego pułapu utraty kapitału przeznaczonego na realizację Projektu (liczonego jako relacja wartości straconych pożyczek do wartości udzielonych pożyczek), który wynosi 10% pozostawionych w zarządzanie środków.

Fundusz Pożyczkowy nie może w ciągu kolejnych 12 miesięcy na rzecz tego samego podmiotu lub podmiotu powiązanego z nim osobowo lub kapitałowo udzielić pożyczek, których łączne zaangażowanie będzie wyższe niż 5% kapitału przeznaczonego na realizację Projektu.

W okresie realizacji Strategii Inwestycyjnej Fundusz pożyczkowy udzieli pożyczki w wysokości co najmniej dwukrotności kwoty środków powierzonych w zarządzanie przez Urząd Marszałkowski WŚ.

Z przekazanych przez UMWS środków, Fundusz pożyczkowy będzie pokrywał wydatki związane z opłatą za zarządzanie w wysokości 4% wartości kapitału Funduszu, liczonej od kapitału według stanu na 1 stycznia danego roku, bądź w przypadku pierwszego kalendarzowego roku realizacji Umowy na dzień przekazania środków.

Ze względu na znaczące zaangażowanie środków funduszu w latach 2010-2016 w realizację głównego celu, tj. udzielanie pożyczek, dostępny kapitał startowy jest ograniczony, dlatego Strategia Inwestycyjna Funduszu pożyczkowego będzie realizowana w oparciu o 3 możliwe scenariusze:

Wariant 1 MINIMALNY – wariant pozwalający na zachowanie równowagi pomiędzy oczekiwanymi przychodami z działalności Funduszu Pożyczkowego oraz kosztami za zarządzanie. Wariant nie przewiduje znaczącego wzrostu kapitału funduszu w czasie, ale również nie zakłada utraty kapitału.

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba pożyczek	16	16	16	16	16
Wartość pożyczek	1,6 mln zł	1,6 mln zł	1,6 mln zł	1,6 mln zł	1,6 mln zł

Rok	2022	2023	2024	2025	2026
Liczba pożyczek	16	16	16	16	16
Wartość pożyczek	1,6 mln zł	1,6 mln zł	1,6 mln zł	1,6 mln zł	1,6 mln zł

Wariant 2 OPTYMALNY – wariant pozwalający na zachowanie przewagi pomiędzy oczekiwanymi przychodami z działalności Funduszu Pożyczkowego, a kosztami za zarządzanie. Wariant przewiduje stopniowy wzrost kapitału Funduszu w czasie.

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba pożyczek	18	18	18	18	18
Wartość pożyczek	1,8 mln zł	1,8 mln zł	1,8 mln zł	1,8 mln zł	1,8 mln zł

Rok	2022	2023	2024	2025	2026
Liczba pożyczek	18	18	18	18	18
Wartość pożyczek	1,8 mln zł	1,8 mln zł	1,8 mln zł	1,8 mln zł	1,8 mln zł

Wariant 3 OPTYMISTYCZNY – wariant pozwalający na zachowanie znaczącej przewagi pomiędzy oczekiwanymi przychodami z działalności Funduszu Pożyczkowego, a kosztami za zarządzanie. Wariant przewiduje stały wzrost kapitału Funduszu w czasie.

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba pożyczek	20 i więcej	20 i więcej	20 i więcej	20 i więcej	20 i więcej
Wartość pożyczek	2,0 mln i więcej	2,0 mln i więcej	2,0 mln i więcej	2,0 mln i więcej	2,0 mln i więcej

Rok	2022	2023	2024	2025	2026
Liczba pożyczek	20 i więcej	20 i więcej	20 i więcej	20 i więcej	20 i więcej
Wartość pożyczek	2,0 mln i więcej	2,0 mln i więcej	2,0 mln i więcej	2,0 mln i więcej	2,0 mln i więcej

Dla celów badania efektywności Funduszu Pożyczkowego Ośrodka Promowania Przedsiębiorczości w Sandomierzu, jako wskaźnik osiągnięcia zakładanych celów, przyjmuje się do realizacji Wariant I MINIMALNY.

PREZES ZARZĄDU

Joanna Boduch-Paw

PEŁNOMOCNIK ZARZĄDU

Anna Zajac-Nogaj

**OŚRODEK PROMOWANIA I WSPIERANIA
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ROLNEJ**
pl. Ks. J. Poniatowskiego 2, 27-600 Sandomierz
REGON 830013135, NIP 864-00-07-587
KRS 0000043429
tel. +48 18 833 34 00, www.opiwpr.org.pl